

اصول و ویژگی‌های توسعه‌ی نودرون‌زا و مؤلفه‌های بهره‌گیری از آن در برنامه‌های توسعه پایدار روستایی در ایران

سروش مرزبان^۱ و داریوش حیاتی^۲

۱- دانشجوی دکتری ترویج و آموزش کشاورزی پایدار، دانشکده کشاورزی، دانشگاه شیراز، دانشگاه شیراز (soroush.maezban@gmail.com)
۲- استاد بخش ترویج و آموزش کشاورزی، دانشکده کشاورزی، دانشگاه شیراز، شیراز، ایران

چکیده

برنامه‌های توسعه روستایی در روند تغییرات خود همواره در پی ارائه راه‌حل مناسب‌تری برای حفظ زیستگاه‌های روستایی و افزایش کیفیت زندگی در عرصه‌های روستایی بوده‌اند. بنابراین با توجه به تغییرات ساختارهای روستایی و مفهوم روستا در ایران و جهان، نیازمند تغییر در رویکردهای توسعه روستایی است. توسعه نودرون‌زا به عنوان یکی از رهیافت‌های نوین توسعه روستایی با عبور از رهیافت‌های درون‌زا و برون‌زا در پی ارائه رهیافتی جامع برای ایجاد شرایط به‌روزی و افزایش کیفیت زندگی در عرصه‌های روستایی است. این رهیافت با تأکید بر اقتصاد اجتماعی و شبکه‌سازی و همچنین استفاده از سرمایه‌های انسانی و اجتماعی در درون اجتماعات محلی، همراه با تعامل و همکاری با نهادهای دولتی و تلفیق رویکردهای بالا به پایین و پایین به بالا، تدوین و مفهوم‌سازی شده است. با توجه به تغییرات ایجادشده در روستاهای کشور و همچنین وجود ظرفیت‌های متعدد مانند سرمایه‌های انسانی و اجتماعی و وجود روستاییان تحصیل‌کرده و متخصص و همچنین اجرای طرح‌های توانمندسازی و مشارکتی توسط نهادهای مدنی در عرصه‌های توسعه روستایی، که در سال‌های اخیر شاهد اجرای آن هستیم، رهیافت توسعه روستایی نودرون‌زا قابلیت ایجاد الگوی مناسبی برای اجرای برنامه‌های توسعه روستایی در کشور را دارد.

واژه‌های کلیدی: توسعه پایدار روستایی، توسعه نودرون‌زا، روستا